Ekološka sidrišta rješenje za zaštitu livada posidonije na Jadranu

Kategorija: VIJESTIAžurirano: Nedjelja, 16 Kolovoz 2026 10:47
Objavljeno: Nedjelja, 16 Kolovoz 2026 10:47

Na pojedinim lokacijama duž hrvatske obale i do 65 posto plovila sidri se na livadama posidonije, pokazalo je satelitsko praćenje provedeno u sklopu projekta BIOPRESSADRIA, upozorava udruga SUNCE, ističući da takvo sidrenje ima razoran učinak na tu strogo zaštićenu vrstu.

Iz udruge SUNCE navode da svaka turistička sezona sa sobom donosi veliki broj nautičara, a povećan broj plovila znači i veći pritisak na more i obalu, od pojačanog morskog prometa i onečišćenja do manje vidljivih posljedica poput podvodne buke i uništavanja livada posidonije, morske trave koja je strogo zaštićena vrsta i ključno stanište za brojne morske organizme.

Prema satelitskom praćenju distribucije plovila provedenom 2023. i 2025. godine u sklopu Interreg projekta BIOPRESSADRIA, ovisno o lokaciji, između 25 i 65 posto plovila nalazilo se usidreno na livadama posidonije.

Istraživanje je obuhvatilo Nacionalni park Kornati, Paklene otoke te područja ekološke mreže u Dubrovačko-neretvanskoj županiji, gdje je posidonija ciljno stanište za očuvanje. Iz udruge ističu da je udio brodova koji sidre na posidoniji manji na područjima s višom razinom zaštite i uređenim ekološkim sidrištima, poput Kornata, dok je veći na područjima Paklenih otoka i Badije.

Zašto tradicionalna sidrišta nisu održiva

Tradicionalni sustavi sidrenja, prema opisu udruge, najčešće se sastoje od betonskog ili kamenog bloka postavljenog na morsko dno, pridnenog lanca, užeta i površinske plutače. Iako se koriste od davnina, njihov negativni utjecaj na morski okoliš je značajan.

Glomazni betonski blokovi zauzimaju velike površine dna i uništavaju organizme pod sebe, dok pridneni lanci struganjem po dnu stvaraju takozvani "halo efekt", odnosno ogoljene krugove oko sidrenog sustava. Budući da se posidonija obnavlja iznimno sporo, za oporavak takvih oštećenja potrebna su desetljeća, upozoravaju iz udruge.

Negativni utjecaj, dodaju, vidljiv je i u proizvodnji te instalaciji takvih sidrišta, primarno zbog velikih količina cementa i potrebe za teškom mehanizacijom, dok se napušteni betonski blokovi u većini slučajeva postavljaju na dnu i postaju trajni otpad u moru.

Ekološka sidrišta kao napredno rješenje

Kao rješenje za smanjenje pritiska na livade posidonije, udruga SUNCE predlaže instalaciju ekoloških sidrišta umjesto tradicionalnih, ocjenjujući ih naprednijima jer minimalno oštećuju morsko dno i dugoročno su izdržljivija.

Ekološko sidrište, objašnjavaju iz SUNCA, prostorno je definirano kao područje opremljeno nizom stalnih ekoloških sidrenih linija koje omogućuju siguran privez plovila bez negativnog utjecaja na morsko dno. Umjesto lanca i betonskog bloka koristi se kombinacija geotehničkog sidra, odignute pridnene linije i elastične privezne linije, čime kontakt s morskim dnom ostaje sveden na mjesto gdje je ubušeno samo sidro.

Phoca PDF

Prema navodima udruge, postoje geotehnička sidra prilagođena različitim tipovima dna, uključujući stijenu, pijesak, mulj pa i same rizome posidonije, a moderne privezne linije mogu smanjiti potrebnu površinu sidrišta i do 40 posto u odnosu na konvencionalne sustave.

Ističu da uspostava ekološkog sidrišta zahtijeva unaprijed pažljivo planiranje, uključujući broj i veličinu plovila te ispitivanje morskog dna radi odabira odgovarajućeg sidra, uz stručnu ugradnju i redovito održavanje. Dodaju da su takva sidrišta konkurentna i s gledišta troškova, zahvaljujući certifikatima kvalitete i višegodišnjim garancijama.

Iz udruge zaključuju da postavljanje ekoloških sidrišta treba biti popraćeno reguliranjem sidrenja iznad livada posidonije, kvalitetnim nadzorom na moru i edukacijom svih korisnika prostora, ocjenjujući da je to jedini način očuvanja tog staništa i produktivnosti Jadrana. (Hina)

Phoca PDF